

Dráma a táborban

avagy

globális szimuláció Vulcanicus szigetén

Nyár volt, a nap már hetek óta melegen sütött. A VAKÁCIÓ utolsó betűje két hete került fel a táblára. Tanár és diák egyaránt elfáradt a tanév végére. Tele kíváncsisággal és izgalommal várta mindenki, hogy mit tartogat számára ez a nyár. Az iskola csendes volt, a szokásos zibongáshoz képest kihalt. A csengő sem szólt, az épület nyári álomba merült. Csupán néhány gyerekcsapat jött jókedvűen az iskolába, hiszen elkezdődött a nyári napközis táborok ideje.

2010. június 28. Ez a dátum egy képzeletbeli nagy utazás kezdete. Hová? Az első napon a gyerekek még nem is sejtették, hogy mekkora kalandban lesz részük, de a tízévesek mindenre nyitott kíváncsiságával bátran jött velem 11 gyerek. Az egyhetes francia nyelvi tábor célja egy globális szimuláció, a Sziget megvalósítása volt.

Mi a globális szimuláció?

Gyakorló nyelvtanárként minden olyan módszer érdekel, amivel a gyerekeket motiválni tudjuk a nyelvtanulásra, egy szabályozott játék keretei között elindulhat a fantáziájuk. Mindezt egy olyan nehéznek mondott idegen nyelv elsajátítása érdekében, mint a francia nyelv.

A nyelvtanításban használt globális szimuláció több mint 35 éves módszer, amely anyanyelven és idegen nyelven is kiválóan alkalmazható egy adott téma körüli gondolkodtatásra, szókinccsfelvezetésre, problémamegoldásra. A módszer lényege, hogy a diákok maguk építenek fel egy fiktív világot: adott keretek között (történelmi kor, helyszín), tanári irányítással a diákok szerepeket vesznek fel, fiktív identitást találnak ki. Ily módon benépesülhet egy gall falu, egy lakatlan sziget, egy bérház vagy egy hotel is. A valóság elemeiből egy fiktív világot építünk fel, ami eltávolít a hagyományos tantermi és iskolai kerettől. A Budapesti Francia Intézet szervezésében 2010. április 15-17 között részt vettem egy továbbképzésen, amelyet Francis Yaiche, a Sorbonne egyetem professzora vezetett. Többször hallottam már a módszerről, de a megvalósításáról kevés információm volt. Az igazi áttörést ez a továbbképzés adta, ahol mi tanárok saját magunk tapasztalhattuk a szimuláció lényegét, szereplőként végigjártszottunk egy játékot. Meglódult a fantáziám, és a nyári napközis tábor keretei között ki is akartam próbálni, hiszen egy ilyen kiváló ötletnek működnie kell! Az elhatározásom megszületett, már csak az volt az egyetlen félelmem, hogy lesz-e elég gyerek, akiket magammal vihetek a Szigetre.

A globális szimuláció három részből áll: Kijelöljük a mikrovilág helyét, megszületnek a szereplők, majd eseményeket, történéseket építünk be. Globálisnak nevezzük, mert egy egységes világ születik a fantázia és a rendelkezésre álló nyelvi eszközök segítségével. A Sziget esetében az első két rész felcserélődik, hiszen a szigetre már kész személyiségek érkeznek. A többi időt a környezet megalkotására, a sziget növény és állatvilágának kitalálására kell fordítani. Az egy hét folyamán egy

Dráma a táborban

extenzív (rövidített) szimulációt valósítottam meg mintegy 15 órában. Tekintettel kell lenni ilyen helyzetben a tanulók életkorára és nyelvi szintjére, ezért a pusztán idegen nyelvi részt dramatikus játékokkal egészítettem ki.

Tanári technikák a globális szimulációban

A tanárnak ebben a helyzetben igen biztos kézzel kell vezetnie az órát, azzal a kitételrel, hogy a tanulók részéről nincsen rossz megoldás, a kitalált világban bármi lehetséges. A világ kitágítása a tanár kérdéseire adott ötletek halmaza.

Tanár: Mi van a szigeten?

Válaszok: Egy part. Egy vulkán. Egy barlang

Tanár: Valóban, van egy homokos part, a sziget másik oldalán egy vulkán, a vulkán mellett egy barlang.

A kollektív alkotó tevékenység folyamán a tanár nem láthatja előre, hogy a diákok hogyan reagálnak a felvetett kérdésekre, ezért a szerepe sokkal nagyobb odafigyelést és koncentrációt igényel, mint a hagyományos tanítási folyamatban. A kevésbé aktív tanulókat is helyzetbe lehet hozni azzal, hogy bizonyos kérdésekben döntésre kérjük őket. A játékban a szerepek kialakítására, a jellemek megalkotására nagy hangsúly tevődik, a klasszikus szerepjátékok (jeu de rôle) szerepe lecsökken, nem ezek lesznek az idegen nyelvi kommunikáció legfőbb területei. Előfordulhat, hogy a megalkotott jellem ellentmondásos lesz. Ilyen esetben a tanár segítségül hívhatja a többi szereplőt (a többi utas véleménye, a szomszédok elbeszélései). A drámatanári szereppel szemben a szimulációban a tanár nem vesz fel szerepet, a diákok közül viszont mindenki a kitalált szerepben dolgozik a játék végéig.

Dráma a táborban

A megvalósított projekthez kiváló helyszínt biztosított a Nyíregyházi Főiskola Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium. A folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően az iskola jól felszerelt tantermekkel, felújított ebédlővel, táncteremmel és játszóudvarral rendelkezik. A táborozók napjai meghatározott „menetrend” szerint zajlottak. A napi tevékenységet a táncteremben kezdtük, egyszerű szabályjátékokkal („A” típusú játékok), melynek célja a csoportkohézió megteremtése, a figyelem összpontosítása, a gyerekek közötti kommunikáció beindítása lehetőleg idegen nyelven. Ezután következett a globális szimulációs rész egészen délig. A délutánt a játszótéren kezdtük, majd a második felében kézműves-foglalkozás következett valamilyen módon kapcsolódva a délelőtti szimulációhoz (gyöngyfűzés, ékszerek, cserépállatok készítése).

Vulcanicus szigeten

Az első nap dramatikus tevékenységei a csoportkohézió létrehozását, az egymás iránti bizalom és a munkához szükséges jó hangulat kialakítását, megalapozását szolgálták. A konkrét idegen nyelvi rész témája az „utazás” volt. Hová szeretnél utazni? Kivel? Milyen közlekedési eszközön mehetünk? Mit teszünk a bőröndbe? (kb. 20-25 új szó tanulása és rögzítése)

Dráma a táborban

A második napon kezdődött a szimuláció izgalmas része: a fiktív személyek megalkotása. Az életkoruk (18-56 évesig) és a foglalkozásuk is rendkívül változatos volt. Együtt utazott:

Név	Életkor	Nemzetiség	Foglalkozás
Spaget Risli	58 év	francia	matematika tanár
Gérard de Lyon	20 év	svájci	testőr
Joe Riante	36 év	francia	testőr
Teeg Rienta	20 év	spanyol	titkos ügynök
Fahn Tom	20 év	amerikai	titkos ügynök
Cheva Lier	26 év	francia	kertész
Marche Valdon	30 év	francia	magyar tanár
Jeanne Jensepas	29 év	francia	orvos
Doh de Fain	18 év	kanadai	top-modell
Léra Nodge	21 év	olasz	szállodaigazgató
Homsa Tere	20 év	japán	színésznő

Elkészítettük a szereplők névjegykártyáját a fontosabb személyes adatokkal és egyéni díszítéssel, a jellemző érdeklődési körrel. Majd felszállt mindenki a hajóra, és az utasok megismerkedtek egymással (klasszikus szerepjáték). Megkérdezték egymás nevét, életkorát, foglalkozását, nemzetiségét és érdeklődési körét. A nap zárása a vihar, amely sajnos elsüllyeszti a hajónkat, de egy szerencsés véletlen folytán mi megmenekülünk. (kb. 10 új szó megtanulása, az eddig már begyakorolt kérdés- válasz szerkezetek szituációban történő használata)

A harmadik napon már a szigeten ébredtünk. A hajótörés utáni első eszmélés, első érzéseket fejezték ki: Hol vagyok? Kivan még itt?/ Hol vannak a többiek? Örülök, mert.... Félek, mert..... Éhes/ Szomjas vagyok! Felfedezzük a szigetet! Mi lehet ezen a szigeten? Part, erdős rész, vulkán, barlang, tó.... A szigetünket **Vulcanicus**-nak neveztük el. Ez a nap a grafikai megvalósítás jegyében telt, hiszen el kellett készíteni a sziget térképét, minden olyan alkotó elemét ábrázolva, amelyet a csoport korábban kitalált. Élvezettel ülték körül a gyerekek a hatalmas csomagolópapírt, kis csoportok keze nyomán kezdett megvalósulni a sziget egy-egy részlete. Mindenki annak a csapatnak a munkájában vett részt, amelyik szimpatikus volt, saját kedvére bánhatott a színekkel, formákkal. Senki nem tudta elrontani, hiszen a képzeletbeli sziget saját fantáziánk szerint alakult.

Dráma a táborban

A negyedik napon be is népesítettük Vulcanicus-t. Milyen növények és állatok élhetnek ezen a szigeten? Távol a civilizációtól, talán még fel sem fedezték... Különleges, eddig még nem látott állatokkal és növényekkel kerültünk kapcsolatba. (Két centiméteres vörös-fekete színű állatkával, ami a vulkánban él és köveket eszik. A „mézevő” növényvel, ami mindig csak méhkasok alatt nő. Ha táplálkoznia kell, csápokot lövell a méhkasba és azokon keresztül szívja ki a mézet.)

Az utolsó napon meghatároztuk a szigeten való együttélés szabályait. Elsőként a napirendet állítottuk fel. Ki melyik napon vállalja a főzést, a vadászatot, a tűz és a tábor őrzését, az ehető bogyók és gyümölcsök összegyűjtését? Másrészt le kell fektetni a viselkedési szabályokat. Mit szabad és mit nem szabad tennünk a közösség védelme érdekében? Szabad/Kell élelmet gyűjteni, vadászni, tisztán tartani a környezetet, megosztani az enivalót. Nem szabad lustálkodni, nem dolgozni, elvenni a másik élelmét, beszennyezni a környezetet.

A tábor nyelvi hozadéka

Az öt nap alatt a diákok mintegy 60 új szót, lexikai egységet tanultak meg és használtak játékos formában. Az együtt eltöltött idő kiváló hangulatban telt. A szimuláció egyszerre biztosított konkrét keretet a játékhoz és óriási szabadságot a játékosoknak. Általában az iskolai munkában nincs alkalom ilyen hosszú, szervezett, közös játékokra. A diákoknak nincs kudarcélményük, minden megoldás megfelelő, hiszen elképzelhető.

A globális szimuláció fontos mozzanata a játék lezárása. Valamilyen módon el kellett búcsúzni a kitalált életünktől, ami igen nehezünkre esett. Olyan kellemes volt a hét, rengeteget játszottunk, alkottunk sokfélélt ki-ki közügyessége szerint. Több javaslat és ötlet után úgy döntöttünk, mivel a nyár vége még távol van, ott maradunk a szigeten...

Néhány vélemény a hajótöröttektől:

Petra: Azért volt jó a tábor, mert sokat szórakoztunk, érdekesek voltak a feladatok, és mert hajótöröttek voltunk!

Hanna: Azért volt jó, mert kézműveskedtünk, viccesen tanultuk a francia nyelvet, és sokat voltunk a levegőn.

Anna: A tábor azért volt jó, mert nagyon jókat lehetett nevetni. Kreatív dolgokat csináltunk. Még tanultunk is, és szinte észre sem vettük, mert vicces volt. Remélem ebben az évben is lesz tábor!

Ákos: Ha ebben az évben is lesz tábor, akkor szeretnék egy helyet máris lefoglalni!

Ez a nyári kaland tanárként is óriási élmény volt. Azóta, ha megviselnek a hétköznapiak, elkekerít a világ sok negatív híre, vagy egyszerűen elegendem van a télből és a hidegből, behunyom a szemem, és már érzem is a tenger felől fújó szelet... Csak remélni merem, hogy még jó sokáig nem jelenik meg egyetlen hajó árbóca sem a horizonton, hogy elvigyen innen bennünket...